

PAVLOVČEVA GALERIJA

DOM NA VIDMU
ILIRSKA BISTRICA

VELJKO TOMAN

SLIKAR NAVDIHA
4. april - 5. junij 2025

Sezona 2025

4. april - 5. junij 2025

Kuratorica razstave:
umetnostna zgodovinarica in likovna
kritičarka **Anamarija Stibilj Šajn**

VELJKO TOMAN

Veljko Toman se je rodil 29. decembra leta 1944 v Splitu. Osnovno šolo je obiskoval v Žalcu, Srednjo šolo za oblikovanje (grafični oddelek) pa v Ljubljani. Leta 1964 se je vpisal na Pedagoško akademijo (likovni oddelek), kjer je leta 1966 absolvirал. Nato se je vpisal na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1971 pri prof. Maksimu Sedeju. Leta 1975 je zaključil magistrski študij restavratorstva in za temo Poslikave rimskih fresk iz antične Emone prejel studentsko Prešernovo nagrado. Od leta 1971 do upokojitve leta 2006 je bil zaposlen kot restavrator – konzervator v Mestnem muzeju v Ljubljani. Ukvarja se s slikarstvom, z grafiko in ilustracijo ter pedagoško-andragoškim delom. Od leta 1973, ko je prvič razstavljal v Mestni galeriji v Kranju, je imel 188 razstav doma in v tujini. Sodeloval je tudi na več kot 300 skupinskih razstavah. Prejel je več kot petdeset nagrad in priznanj. Živi in ustvarja v Rakitni.

Kontakt:

Tel: **041 841 237**

e-mail: **toman.veljko@gmail.com**

Slikar navdiha.

Veljko Toman – slikar navdiha in odločne slikarske akcije. Njegovo ustvarjanje izvira iz inspirativne moči narave, ki se dotakne in poveže s slikarjevo notranjo močjo in doživljajsko intenziteto. Pristen, globok in odprt dialog z raznolikimi naravnimi okolji ga namreč nezadržno kliče k likovno-vizualnemu udejanjanju. Uresničuje ga na slikovnih poljih, ki jih zaznamuje s temperamentno potezo in s koloristično živostjo. V interpretaciji izbrane motivne snovi se videno (pre)oblikuje skozi slikarjev intimen emotivni svet.

Avtorsko značilni likovno-formalni prijemi temeljijo na temperamentni, vehementni potezi, s katero vzpostavlja bistvo stvarnega. Z njo povzema in določa zanj najbolj ključne komponente likovne zgodbe ter vzpostavlja temelje za trdno,

iz resničnosti izpeljano kompozicijsko zasnovo. Energičnim potezam v enkratnem zamahu dodaja segmentirane, a še vedno odločne in izpovedne.

Silovito izražanje občutkov je prisotno tudi v bogatem koloritu, s katerim avtor stopnjuje naravne vrednosti ali pa se od njih odmika. Čvrsti slikovni organizem je grajen večplastno, sestavljajo pa ga bolj ali manj čisti nanosi spektralnih barv, kot tudi izrazito mešani in plasteni. Proces sintetiziranja in utišanja ima kontrapunkt v procesu izčiščevanja in s tem potenciranja žarilnosti. Včasih avtor posega celo po fluorescentnih vrednostih. Dialogi med barvnimi nanosi so dinamični, pojavljajoči se v intenzivnih kontrastih kromatskih barv, ki nastopajo v komplementarnih dvojicah. A razburljivo dogajanje vedno stremi po stanju uravnoteženosti.

Specifičnost Tomanovega slikarstva je tudi v snovni razkošnosti, v materialnih, včasih nekoliko robustnih in odprtih barvnih nanosih, s katerimi slikovne površine pridobivajo strukturalni poudarek in prestopajo celo v blago reliefnost. Barvni impasti so mestoma tako bogati, da avtor z njimi dobesedno modelira posamezne ilustrativne elemente in daje površini haptično dražestnost. Nanosi barve so spretno uporabljeni za ustvarjanje texture, globine in koloristične svojstvenosti. V gostoto materialne snovnosti pa zarežejo tudi sledi, ki jo razpirajo in razkrivajo njeno žlahtno notranjo strukturo. Zdi se, da se stvarnost nenehno »potaplja« v materialnost barve zato, da bi iz nje vzbrstela v svoji novi vlogi. Barvni segmenti vznikajo s površine, se z njo poistovetijo in ponovno poniknejo. Prinašajo občutenje motiva kot vzgon likovne substance. Pestro površinsko dogajanje rezultira vedno nove barvne vrednosti, ki jih ob učinkovanju na izrazito teksturirano povrhnjico porajajo zunanji svetlobni odsevi. Svetlobo pa avtor uteleša tudi s toplimi, iluminiranimi barvnimi nanosi. Slikovni oder premore živo, migotavo, nenehno spreminjajoče se koloristično razpoloženje.

Prezentna Tomanova likovna dela so iz različnih ustvarjalnih obdobij in vezana na različna okolja. Povečini so nastajala in situ, ko so avtorja sveži ustvarjalni navdihi nagovarjali na različnih delovnih srečanjih likovnih ustvarjalcev ali pa jih je našel na samostojnem vandranju v bližnjo okolico, pa tudi v širši prostor. Tako se lahko skupaj z avtorjem zaustavljamo na kreativnih »potepih« in doživljamo vso pestrost naše domovine. Kot občutljiv ustvarjalec specifične ne le zazna, ampak jih doživi, likovno ovrednoti in umetniško izživi. V svojo likovno poetiko polnomočno zajame vse, kar neko okolje določa v danem trenutku. Popolnost stvaritve pa ne oblikujejo le ambientalne in temporalne danosti, ampak se jim pridružujejo slikarjeva stanja duše in duha, ki ju predramijo zunanji vtisi.

Preko izbora del srečujemo Tomanovo odzivno potezo in njene karakterno raznolike variacije, izživete znotraj ekspresivnega izraza. V koloritu je v izobilju prisotna zelena, ki v galerijo prinaša sporočilo, da deželo preplavlja pomlad, hkrati pa neposredno pričara košček narave

in vzpostavlja pomiritveni trenutek. Zelena se razpira v niansah in tonih ter dosega specifične vrednosti skozi učinkovanje spodnjih nanosov.

Potovanje po razstavnih eksponatih sega od obmorskega pejzaža, ki vključuje portoroško palmo, Strunjan z izpostavljenimi pinijami, skozi katere seže pogled proti Piranu, pa tudi odmik v Slovensko Istro in na njeno slikovito površje. Kljub skiciozni potezi na njem zaznavamo rast oljk in vinske trte. Zaustavi se na Sinjem vrhu, v Zaplani in seže do Bohinjskega kota. Avtor se pokloni bujnemu notranjskemu gozdu in koticom iz bivanjskega prostora. Tipična drevesa raznolikih okolij imajo posebno mesto v njegovem slikarskem habitatu, saj je njihova rast tudi simbolna. Avtor odkriva ekosistem ob mlaki in v naravnem okolju odkrije kozolec. Odpravi se do prekmurskih ravníc, katerih značilnosti še izraziteje poudari z elegantnim, horizontalno orientiranim slikovnim poljem. Karakter vsakega prostora in tudi avtorja samega se jasno udejanita čisto v vsakem slikarskem delu.

Veljko Toman s svojimi potopisi razkriva svet, kot ga vidi in doživlja sam. Vanj »zapiše« tudi pomenljiva sporočila in opozorila. Še posebej pomemben del njegovega opusa predstavljajo odmevi na naravne katastrofe: žledolom, požare, poplave. Ustvarja spomine in dokumentira prostor in čas.

S svojstveno slikarsko bravuro daje vsemu temu vidno podobo, po vsebinski plati doživeto in neposredno, po oblikovni izvorno, slikovito in likovno učinkovito. Drugačna narava pogojuje drugačna občutja in ker je slikar zvest sebi, njim podredi naslikan prizor.

Podoživljanja resničnosti se dogajajo na več ravneh, a likovni odzivi nanje so vselej odločni, kleni, samosvoji in suvereni. Njegov ekspresiven in hkrati avtorsko intimen slog temelji na uporabi bogatih barv, ki igrajo ključno vlogo pri izražanju čustev in pričaranju vzdušja v njegovih slikah. Poteze čopiča so dinamične in energične. Slikam dajejo živahnost in gibanje. Energija in vitalizem, ki ju poseduje narava, sta tudi značilnosti slikarja samega. Čisto vsaka Tomanova rešitev resonira z njegovimi notranjimi občutki in doživetji.

Veljko Toman s svojimi deli vabi gledalca, da podoživi njegovo izkušnjo, hkrati pa mu v abstrahiranih podobah omogoča ustvarjanje lastnih čustvenih refleksij in povezanosti z lepoto narave.

Na tokratni razstavi ne odkrivamo le lepot in specifik naravne krajine, ampak tudi navdušenje, čutenje, čustvovanje, svetlobo, optimizem in energijo slikarja samega.

Anamarija Stibilj Šajn
univ. dipl. um. zg.

